

set kan afhændes samlet med Hovedgaarden. Men jeg skulde formene, at netop i dette Forhold er der en særlig Spore til en hurtig Afhændelse af det paagjældende Bøndergods, saa at altsaa med de Tilfælde for Die, hvor Fideicommissbesidderen vil afhænde ikke den hele Fideicommissietendom, men enkelte Hovedgaarde med tilhørende Gods, vil det, gennem Loven at nægte ham Afgang til, at Godset maa følge Hovedgaarden, netop anspore til hurtig at sælge Bøndergodset for gennem Salget at erhverve Ret til at henlægge under Hovedgaardene i Genhold til Loven af 1861 § 2 de Stykker, der maatte anses nødvendige til Hovedgaardens Afrunding.

Mourier-Petersen: Jeg agter ogsaa at stemme for Fleertallets Forslag til § 21, altsaa stemme mod denne Paragraph, hvis Bestemmelser jeg ikke kan slutte mig til, navnlig ikke Bestemmelsen om Salg ved Auction af de fæstpligtige Gaarde. Det er jo ganske vist, at denne Bestemmelse i en væsentlig Grad adskillig sig fra den Bestemmelse af et noget lignende Udseende, der indeholdes i Dvangslovsforslaget, der var forelagt i forrige Session. I Dvangslovsforslaget, saaledes som det forelaa her forrige Aar, og af hvilket jeg var en decideret Modstander, forelaa der efter min Mening et aabenbart Retsbrud. Dette kan ikke siges om denne § 21, og det er altsaa ikke af den Grund, at jeg i en saa væsentlig Grad maa modsætte mig Paragraphens Bestemmelse, men naar man tager i Betragtning, hvor bevæget Tiden for Diebliffet er netop med Hensyn til dette Forhold, hvor liden Stabilitet der synes at være i Forholdene, hvor tilhøielig man er til, at ville forandre allerede bestaaende Love, uden at Krav fra Almeenvellens Side kan siges at være tilstede i nogen fyldestgjørende Grad, og naar man sees, hvor dristige Paralleler og Slutninger man vil drage, er det ganske naturligt, at man bliver forsigtig og ikke let giver sit Minde til en Bestemmelse som denne, der indfører Noget, der maastee kunde overføres paa andre Forhold, hvor man maatte erklære, at der derved forelaa en Retskrænkelse. Desuden maa jeg ogsaa af en anden Grund

være imod Bestemmelsen i § 21; jeg kan nemlig ikke Andet end ansee disse Auctioner i det Hele taget for en høist uheldig Maade at realisere paa. Det er jo dog ganske vist, at man ved Auctioner kommer ind paa det Tilfældige og det Billaarlige; der kan være en Egn, hvor Auctioner kunne medføre en stor Fordeel for Godseieren, eller idetmindste ikke ville være forbundne med noget Tab for ham; men det er ligesaa vist, at der er andre Egne, hvor Auctioner aldeles ikke ville skaffe det store Udbytte af Fæstegaardene paa Grund af den Concurrence, som man stadig forudsætter. Jeg maa derfor med Hensyn hertil ganske modsige min ærede Gjenbo (Scholer), naar han vilde forøge en Fjerdedeel til en Trediedeel, idet det aldeles ikke er givet, at man ved Auction vil skaffe en større Værdi tilveie for Fæstetendommene, end man vilde skaffe ved at sælge underhaanden. Det berøer ganske paa de forffjellige Egne, hvort Eiendommen ligger; der kan være Egne, hvor det ganske vist kan være Tilfældet, at man kan have Fordeel deraf, men der kan ogsaa være Egne, hvor Auction slet ikke vil give noget saadant Udbytte. Jeg troer derfor, at det er en heldig Bestemmelse, som Udvalgets Fleertal har foreslaaet med Hensyn til Bøndergodset, at lade det blive staaende ved Loven af 21de Juni 1854, ved hvilken der er givet Majoratsbesidderne Leilighed til at kunne afhænde Bøndergodset, saa at det kan gaae over til fri Eiendom. Jeg troer ogsaa, at der ved Bestemmelserne i Lov af 21de Juni 1854 er skabt et tilstrækkeligt Bæm for Fæstebønderne, thi jeg vil aabent erkjende, at itagesaa bestemt som jeg til enhver Tid vil modsætte mig, hvad der kan gaae ud paa at betage Godseierne den Eiendomsret, som jeg mener, at de lovlig have over deres Fæstegods, ligesaa vist vil jeg paa den anden Side bidrage, hvad jeg formaaer til, at Bøndejorden kan blive i Bøndestandens Eie. Jeg anseer det for en ønskelig Udvikling og for et Gode, at en stor Deel af Landets Jord er i Bøndestandens Eie, og jeg troer, at det vilde være saare uheldigt, om Forholdene skulde tage en anden Udvikling. Jeg troer dog, at ved Bestemmelserne i Loven af 21de Juni 1854 er der netop sørget derfor paa den bedste og hel-